A Peer Reviewed Journal

ISSN : 2278-280X

हिमालयन रिसर्च जर्नल
HIMALAYAN RESEARCH JOURNAL

Vol. X No. 12 November 2022

Published by

Himalayan Scientific Society for Fundamental and Applied Research
Kalimpong

Principal
Kalipada Ghosh Tarai Mahavidyalaya
PRINCIPAL
Kalipada Ghosh Tarai
Mahavidyalaya
Bagdogra

A Peer Reviewed Journal

ISSN : 2278-280X

हिमालयन रिसर्च जर्नल

HIMALAYAN RESEARCH JOURNAL

Vol. X No. 12 November 2022

Published by

Himalayan Scientific Society for Fundamental and Applied Research

Kalimpong

Principal
Kalipada Ghosh Tarai Mahavidyalaya

PRINCIPAL
Kalipada Ghosh Tarai
Mahavidyalaya
Bagdogra

हिमालयन रिसर्च जर्नल

HIMALAYAN RESEARCH JOURNAL

Vol. X | No. 12 | November 2022

Contents / विषय सूची

शोध-पत्र **पृष्ठ/Page**

- **लीला लेखनका अवधारणा** 9
  उदय छेत्री
- **कवि सुधीर छेत्री र उनको *फेरि अर्को अनुष्टुप*** 16
  वासुदेव पुलामी
- **लैङ्गिक समानता अनि सम्भाव्यताभित्र नेपाली एकाङ्की 'म फेरि फर्केर आउनेछु' : एक परिचर्चा** 21
  योगेश खाती
- **माछाको मोल कथाको काल पठन** 30
  बलराम सापकोटा
- **भारतेली नेपाली चलचित्रको इतिहास** 35
  सोनाम शेर्पा
- **नेपाली र असमिया भाषाका उखानमा प्रतिबिम्बित सामाजिक जीवन** 42
  अनिल कुमार विश्वकर्मा

Research Article

- **Can a Poet Save Nature ? Ecocritical Study on Terence Mukhia's Collection** 51
  Bedika Rai
- **Revitalizing Public Libraries of Darjeeling and Kalimpong Hills : A Suggestive Roadmap** 63
  Avijit Rai et al

Chakraborty
Principal
Kalipada Ghosh Tarai Mahavidyalaya

PRINCIPAL
Kalipada Ghosh Tarai
Mahavidyalaya
Bagdogra

कवि सुधीर छेत्री र उनको फेरि *अर्को अनुष्टुप*

वासुदेव पुलामी
नेपाली विभाग
कालिपद घोष तराई महाविद्यालय, बागडोगरा
इ-मेल: mikham390@gmail.com

लेख विवरण
प्राप्त: २ सेप्टेम्बर २०२२ **संसोधित प्राप्त:** २७ सेप्टेम्बर २०२२ **स्वीकृत:** २३ अक्टोबर २०२२

सार

समकालीन नेपाली कविता लेखनमा सुधीर छेत्रीका कविताहरू नवीन दृष्टान्तका रूपमा देखापरेका छन् । उनका कविताहरू आफ्ना समकालीन कविहरूका शिल्पगत बान्कीहरूदेखि केही फड्का मारेर अघि बढेको अनुभव गर्न सकिन्छ । सुरुमा **सङ्क्रमण** लेखनमा जुन धरातलमा उभेर उनी कविता लेख्ने गर्थे **विचलनमा** आइपुग्दा उनी शिल्पगत बान्की र भावगत चयन दुवै पक्षले भिन्न भएर आएका छन् । समकालीन सन्दर्भमा देखिएका उत्तरसांस्कृतिक चेतनाहरूद्वारा अभिप्रेरित उनका कविताहरू नवइतिहासवाद, पहिचानवाद, अन्तर्सांस्कृतिक मिश्रण, साइबरसांस्कृतिक समाज, उपभोक्तावादको प्रभाव र अल्पसङ्ख्यक उत्पीडितहरूका समस्यादेखि पर परसम्म पुगेर स्थानीय, राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय, भूमण्डलीय वृत्तमा कविताको एउटा नयाँ सङ्कथनका खोजीमा लागेको देखिन्छ ।

बीज शब्द – समकालीनता, विचलन, सङ्केतक, सङ्केतित, अपरिचितीकरण ।

१, विषय प्रवेश

भारतेली नेपाली कविता परम्परामा अस्सीको दशकको उत्तरार्धतिर देखापरेका थुप्रै कविहरू मध्ये सुधीर छेत्री एकजना हुन्। **सङ्क्रमण** (सन् १९९३) लेखनकालकै कविहरूका हाँचमा देखापरेका कवि सुधीर छेत्रीका कविताको अर्को पाटो **विचलन** (सन् २००७) लेखनसितै अघि आएका हुन् । समकालीन नेपाली कविता लेखनमा सुधीर छेत्रीका कविताहरू नवीन दृष्टान्तका रूपमा देखापरेका छन् । उनका कविताहरू आफ्ना समकालीन कविहरूका शिल्पगत बान्कीहरूदेखि केही फड्का मारेर अघि बढेको अनुभव गर्न सकिन्छ । सुरुमा **सङ्क्रमण** लेखनमा जुन धरातलमा उभेर उनी कविता लेख्ने गर्थे **विचलनमा** आइपुग्दा उनी शिल्पगत बान्की र भावगत चयन दुवै पक्षले भिन्न भएर आएका छन् । समकालीन सन्दर्भमा देखिएका उत्तरसांस्कृतिक चेतनाहरूद्वारा अभिप्रेरित उनका कविताहरू नवइतिहासवाद, पहिचानवाद, अन्तर्सांस्कृतिक मिश्रण, साइबरसांस्कृतिक समाज, उपभोक्तावादको प्रभाव र अल्पसङ्ख्यक उत्पीडितहरूका समस्यादेखि पर परसम्म पुगेर स्थानीय, राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय, भूमण्डलीय वृत्तमा कविताको एउटा नयाँ सङ्कथनका खोजीमा लागेको देखिन्छ । आजको छद्मवेशी बहुस्वरूपीय लघु आख्यानहरूलाई स्थानिक र वैश्विक रङ्गले रङ्गाएर भाषाको सूक्ष्म चुरो समातेर बुनिएका उनका कविताको रूपकात्मक पदविन्यासले पाठकहरूलाई झकझकाउँछन् ।

विचलन अङ्क ४ मा कवि सुधीर छेत्री लेख्छन् – *कविता एक भाषिक संरचना हुनाले यसले क्रम-योजनाका आधारभूत* [illegible] *घटकहरूबाट पूर्णत पलायन गन*[illegible] *द्वता*

Principal
Kalipada Ghosh Tarai Mahavidyalaya
PRINCIPAL
Kalipada Ghosh Tarai
Mahavidyalaya
Bagdogra

 ISSN : 2278-280X

टाँस्सिएका रङ्गहरू टकटकाउँदै, गुम्फित अभिप्रायहरू भत्काउँदै एउटा नयाँ युक्तिसित भन्छन् । जति समात्यो उति फुत्किरहन्छन् । तर त्यस फुत्काइबाट पाठकले प्रत्येकपल्ट नयाँ केही भेटिरहन्छन्। यसैले यिनका कविताहरू वाक्चातुर्य र वाग्धरा चिनेरै पनि नयाँ लाग्छन् । नयाँ लाग्दा लाग्दै पनि चिनिन्छन् र तान्छन् पाठकको चित्तलाई भित्रैदेखि सोहोरेर एउटा एकान्तसम्म । जुनसुकै कविका कविताले त्यस एकान्तको अवकास पाउँदैनन् । सुधीरेली कविताको शैल्पिक सौष्ठवता **फेरि अर्को अनुष्टुपमा** आइपुग्दा पूर्णत: अग्रगामी भई बढेको छ । यिनी कविताका एकजना हियो छुने सर्जक हुन्, जसका कविताहरूका तिर्खाले पाठकलाई पर्खन लगाउँछन् । **शिल्पका पखेटा**हरूबाट सुरु गरिएको तिर्खा **फेरि अर्को अनुष्टुपसम्म** आइपुग्दा त्यो अझ हरहर्ती लाग्ने भएर गएका छन् । अझ तिर्खाहरू उमारिदिएका छन् । अन्त्यमा सुधीर छेत्रीका कविताहरूमाथि यति पाठकीय पठन गरेपछि उनकै एउटा कवितांश दोहोऱ्याउनु मन पऱ्यो,

यस बाघचालमा तिमी बाघ हौ अक्षर
म बाख्रा ।

(वर्ष-सङ्गीत, पृ १००)

सन्दर्भ ग्रन्थ सूची,

1. सुधीर छेत्री, **विचलन**, अङ्क ४, वर्ष १, विचलन प्रकाशन, कालिम्पोङ,सन् २००८,
2. सुधीर छेत्री, **शिल्पका पखेटा**, विचलन प्रकाशन, कालिम्पोङ, सन् २००९
3. सुधीर छेत्री, **फेरि अर्को अनुष्टुप**, उपमा प्रकाशन, कालिम्पोङ, सन् २०१५
4. पेट्रिक हेन्क्स **अक्सफोर्ड डिक्सनेरी , डी के इलस्ट्रेड** ,अक्सफोर्ड युनिभर्सिटी प्रेस, पहिलो भारतीय संस्करण, सन् २०११
5. एम एच अब्राहम, **अग्लोसरी अफ लिटरेरी टर्म्स,** आकाश प्रेस दिल्ली, पहिलो भारतीय संस्करण, सन् २००७
6. क्लड लेभिस्ट्रस, **मिथ एन्ड मिनिङ्ग,** रुटलेज एन्ड केगनपल , लन्डन एन्ड न्युयर्क, दोस्रो भारतीय मुद्रण, सन् २००६
7. डेनियल च्यान्डलर, **सेमियोटिक्स द बेसिक,** रुटलेज, टेयलर एन्ड फ्रान्सिस ग्रुप, लन्डन एन्ड न्युयर्क, दोस्रो संस्करण, सन् २००७

1.

Principal
Kalipada Ghosh Tarai Mahavidyalaya
PRINCIPAL
Kalipada Ghosh Tarai
Mahavidyalaya
Bagdogra